

E-knihy ve fondu ÚK ČVUT

TVOŘÍME SBÍRKU E-KNIH ČVUT SPOLEČNĚ

V Ústřední knihovně ČVUT se snažíme budovat sbírku e-knih, která uspokojí potřeby co největšího počtu uživatelů (studentů, vyučujících i vědeckých pracovníků). Tento cíl se snažíme naplnit pomocí různých flexibilních akvizičních nástrojů, které jdou daleko za rámec prostého nákupu jednotlivých titulů.

**Potřebujete e-knihu k odbornému psaní?
Chcete se podle e-knihy učit?**

**UŽIVATELÉ rozhodují o tom, které tituly e-knih
nakoupit, protože oni jsou ti, kteří je reálně
používají a vědí, co potřebují.**

Databáze Proquest Ebook Central (akvizice řízená uživateli)

Od roku 2021 nabízíme v databázi Proquest Ebook Central možnost poslat knihovně tipy na nákup nových e-knih. Tituly, z kterých je možné vybírat, jsou označené oranžovým sluníčkem/kolečkem. [Dostupné na vyžádání](#)

Tyto knihy si můžete 5 minut prohlížet, a pokud si myslíte, že je vhodné, aby vybraný titul knihovna zařadila do svého fondu, případně ji potřebujete k psaní odborného článku nebo vědecké práce, stačí vyplnit formulář, který se po přihlášení otevře.

Nejprve ověříme, jestli není titul dostupný v jiné z předplácených databází pro ČVUT. Následně komunikujeme s uživatelem, aby byla dodržena podmínka relevance nákupu a zakoupena správná licence (pro 1, 3 nebo neomezený počet současně pracujících uživatelů). Poté se rozhodneme, zda knihu koupíme trvale či bude stačit e-výpůjčka pro konkrétního uživatele. V případě schválení nákupu je e-kniha okamžitě dostupná všem uživatelům ČVUT.

Nákupy jsou hrazeny z prostředků ÚK ČVUT. V databázi je na výběr 340 000 titulů, vybraných podle oborového zaměření ČVUT. Kolekce se průběžně rozšiřuje o nově vydávané tituly. [Více o databázi a nákupu](#)

E-knihy vydavatelství Taylor&Francis (akvizice založená na využití)

Od února do listopadu 2022 mají uživatelé ČVUT přístup k vybraným e-knihám vydavatelství Taylor&Francis vydaných v letech 2019-2021 (více než 3 000 titulů).

Jde o tzv. Evidence Based Acquisition (akvizice založená na využití), kdy po skončení přístupu rozhodneme na základě statistik nebo doporučení uživatelů, které z titulů zakoupíme natrvalo. Zakoupeny budou e-knihy v hodnotě depositu, který jsme před spuštěním přístupu uhradili.

Kolekce pokrývají obory:

- Computer Science
- Engineering & Technology
- Physical Sciences

V databázi Taylor&Francis je vidět celá produkce vydavatelství. Může se tedy stát, že se nedostanete do všech knih, které vás zajímají. Pokud si chcete prohlížet pouze ty tituly, ke kterým má ČVUT přístup, zvolte vybrané obory a roky vydání. [Více informací o databázi a nákupu](#)

Pokud jste v kolekci narazili např. na knihu, podle které byste rádi učili až v příštím roce, a chcete mít jistotu, že se do výsledného výběru dostane, ozvěte se nám (tereza.sorejsova@cvut.cz).

PŘÍSTUP K DIGITALIZOVANÝM KNIHÁM

Knihovny po celém světě převádí obsah tištěných knih do digitální podoby. Většinou proto, aby staré a vzácné dokumenty, které nelze půjčovat, zpřístupnily veřejnosti a aby je v případě poničení originálu uchovaly pro budoucí generace. Digitalizují se i novější dokumenty. Jejich zpřístupnění však není jednoduché. Na všechny knihy se uplatňuje ochrana autorských práv a pokud si to autor nepřeje, je šíření jeho díla trestným činem.

Autorský zákon připouští zpřístupnění děl 70 let po smrti všech autorů (včetně překladatele, ilustrátora apod.) a 50 let od vydání díla. Monografie, noviny a časopisy, u kterých nejsou známa data úmrtí autorů, se zpřístupňují po uplynutí 110 let od vydání.

Digitalizované knihy, které stále není možné veřejně zpřístupnit, je možné číst pouze na určených počítačích ve studovných knihoven, které digitalizáty vlastní. Výjimkou bylo koronavirové období, kdy Národní knihovna ČR (NK ČR) společně s dalšími knihovnami zpřístupnily online svůj digitalizovaný fond studentům a pedagogům VŠ.

DN Díla nedostupná na trhu
NT K části digitalizovaných děl je možné se dostat online i nyní, a to přes to, že jsou chráněny autorským zákonem. Jde o tzv. **díla nedostupná na trhu** (DNNT).
[Seznam těchto děl](#) vede Národní knihovna ČR.

NK ČR ve spolupráci s dalšími knihovnami může podávat návrhy na rozšíření seznamu. Seznamy procházejí kontrolou oproti nově vydané produkci, a posléze jsou na půl roku vystaveny k vyjádření nositelům práv, kteří mají možnost žádat o vyřazení z návrhu.

DNNT jsou dostupná v rámci Národní digitální knihovny (NDK). ÚK ČVUT uzavřela smlouvu s NK ČR, a tak mohou registrovaní uživatelé ÚK ČVUT využívat služeb NKD-DNNT prostřednictvím [vzdáleného přístupu](#) (přes eduID). [Digitální knihovny dostupné v režimu služby NDK-DNNT](#)

Všechny digitální knihovny obsahují jak díla volně přístupná, tak díla stále chráněná autorským zákonem. Dokumenty jsou tak přístupné v různých režimech a nabídkou služeb. Setkat se můžete s těmito symboly:

			(Bez symbolu)
Dílo nedostupné na trhu - online	Dílo nedostupné na trhu - studovna	Neveřejné dílo	Veřejné dílo
Lze zobrazit odkudkoliv uživatelem ÚK ČVUT po přihlášení	Lze zobrazit pouze na počítačích ve vybraných knihovnách	Lze zobrazit pouze v prostorách Národní knihovny	Lze zobrazit odkudkoliv kýmkoliv
Lze číst, nelze tisknout a stahovat	Lze číst jen ve vybraných knihovnách	Lze číst jen v NK ČR	Lze číst, tisknout i stahovat

Pokud máte tip na knihu, kterou by bylo vhodné na seznam zařadit, ať je digitalizovaná nebo ne (např. skripta, podle nichž se učí, ale nejdou sehnat), kontaktujte ÚK ČVUT. Pokud jste autor (nositel práv) a nesouhlasíte se zařazením svého díla do seznamu, můžete [požádat o jeho vyřazení](#).

text:
Tereza Šorejsová
tereza.sorejsova@cvut.cz

grafická úprava:
Tereza Bártová
tereza.bartova@cvut.cz